25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6722 — 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1908 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1326 — 27 Février 1908 — 25me année № 672

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Գ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրս.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 105 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԵԱՖԷԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 ՓԱՐԱ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌كین بویاجیان
درعلیه غلطه

«ARÉVELK»
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆԻ «ՊԱՏՐԱՆՔԻ ԾԱՂԻԿՆԵՐ»Ը

Ա.

Պոլսահայ գրականութենէն հակառակ մղումներ հոսա գտնուելաս, մեր սիրուած և գնահատուած բանաստեղծին, Մերուժան Պարսամեանի «Պատրանքի Ծաղիկներ»ը ժամանակին ձեռքս կը հասնի։ Զ. Ն. Պէրպէրեան մաքուր և խնամած ապագրութիւնով լոյս տեսած այս հատորը, «Անջլանք»էն վերջ՝ անգամ մըն ալ կուգայ յիշեցնել մեզ թէ իրօք Պարսամեան մեր արդի գրականութեան է՛ն խանդավառ, է՛ն խանդաղ և չմոռնանք ըսելու, է՛ն շատ արտադրող բանաստեղծն է։ Պէտք է խոստովանինք թէ բանաստեղծութիւնը, մանաւանդ վերջին տասը տարիներու միջոցին, առհասարակ տարբեր նկարագիր մը առաւ մեր Պոլսահայ գրականութեան մէջ։ 1872էն ասդին, Պէտրոս Դուրեանի տաղերը, յոյսի և զգացումի իրը ճշմարիտ մարմնացում, մեր բանաստեղծութեան պատմութեան մէջ, շատ դիւրաւ կրնային նոր էջ մը բանալ, նոր ուղղութիւն մը ցոյց տալ։ Վաղամեռիկ բանաստեղծին ազդեցութիւնը, անոր կիրքերուն և յոյզերուն զօրաւոր հոսանքը մէկէ աւելի գրողներու մէջ փոխանցուեցաւ արդարեւ։ Սակայն՝ ազդեցութիւնը ինքնին շատ կարճատեւ եղաւ։ Մեր այսօրուան բանաստեղծութիւնը, ընդհանուր կերպով խօսելով, Զգացումէ աւելի Աբուեսոի բանաստեղծութիւն մը եղած է։ Լեզուի պարզութիւնը, գաղափարները և խորհուրդները պարզ ձեւի տակ տրամայաբանելու կերպը, մեր արդի բանաստեղծներուն մեծ մասին, դժբախտաբար արուեստի միջակութիւն?! մը կը նկատուի. ամբողջ տասնաւոր մը, բանաստեղծական կոչ մը կոչուելու համար, ծայրէ ծայր, ոճականներու տրցակ մը պէտք է ըլլայ! Ոմանք խորհրդաւոր, ուրիշներ ալ քնապաշտ ձեւանալ փափագելով՝ այնպիսի տրտուոց պատկերներու և նմանութիւններու կը դիմեն, որոնք թէ՛ նիւթը, թէ՛ յղացումը և թէ դգացումը, եթէ կայ, վերջնապէս ամէն ինչ տաբօրինակ և այլանդակ կը դարձնեն չօրէրդ։ Որքան նախանձելի է արդիւնալից պիտի ըլլար մեր բանաստեղծներուն գործունէութիւնը, եթէ գրիչ չարժեցէ առաջ, նշանաւոր բանաստեղծներու գործերուն և անոնց բռնած ուղղութեան վրայ փոքր ակնարկ մը նետէին։ Մեր այս կարճ քննադատական ակնարկէն վերջ՝ Պարսամեանի «Պատրանքի ծաղիկներ»ուն վերադառնալով, առանց անկեղծութիւնը պահ մը իսկ ձեռքէ ձգած ըլլալու, իւրաքանչիւր ընթերցող կրնայ խոստովանիլ թէ երիտասարդ բանաստեղծը, մանաւանդ իր այս երկրորդ հատորովը, լոկ Զգացումի փունջ մը կապած հրապարակ կուգայ։ Գրեթէ ամէն էջի վրայ, Աբուեսոն է որ Զգացումէն հպասաված է և ո՛չ Զգացումը Աբուեսոնէն։ Առանց կասկածի, այս է միակ պատճառը արդէն, որով ինք գնահատուած է մեր գրական հրապարակին վրայ և թէ նոյն իսկ իր անձնաւորները, իր պարզ ու սիրուն տաղերուն միջոցաւ, մասնաւոր հմայքրանք մը ունեցած են միշտ իրեն նկատմամբ։ «Պատրանքի Ծաղիկներ»ը հաղիւ բացած, է՛ն առաջ՝ հոն տիրող լեզուի պարզութիւնն է որ մեր ուշադրութեան առարկայ կը դառնայ պահ մը. «Անջլանք»ի լեզուն, որքան պարզ ու դիւրահասկ իր կարգին, «Պատրանքի Ծաղիկներ»ուն մէջ ալ աւելի լրջամակ հանդամանք մը ստացած է։ Մէկէ աւելի տողեր կան հոն, որքան զգայուն այնքան պարզ, օրքան կրքոտ, այնքան անուշ, որոնք կարծես արձակ բանաստեղծութիւն մը կը կազմեն, բանաստեղծութիւն մը արդարեւ, ուր յանգերը զի բաւ կը գրկեն, առանց բռնազբօսիկ ուժէ մը մղուած ըլլալու։

Հայնէի պարզ, սիրուն և վերջին ծայր սիրավառ երգերը չէ՞ն յիշեցներ արդեօք Պարսամեանի հետեւեալ տողերը.

Եթէ կ'ուզես որ ապրիմ, սիրելի՛ս,
Մի՛ միայն սիրէ՛ հոգիիդ խորէն,
Ա՛լ կախարդելէ դադրէ՛ յամօրէն,
Եթէ կ'ուզես որ ապրիմ, սիրելի՛ս։
(ԷՀ՝ 17)

Եւ կամ՝

Ինծի ցոյց տուր ինչ որ կեանքիդ մէջ ունիս,
Վ.ՀՀՀ, հեծեծանք ու գրում.
Սիրայօժար՝ պատրաստ եմ ես, սիրելի՛ս,
Քու տեղդ հատնել դարերով։
(ԷՀ՝ 38)

Ուրիշ տեղ մը՝

Նոյն իսկ եթէ դար մը ապրիմ յուսալով,
Աչքերս քեզի՛ սեւեռած,
Սիրտս պիտի տանի մընայ, անվերջով,
Մի՛շտ անփոփոխ, սիրածդ։
(ԷՀ՝ 41)

Կը տեսնուի թէ լեզուի պարզութիւնը, քանաստեղծին երեւակայութիւնը և Զգացումը ո և է կերպով չի խաթարեր։ Ընդհակառակը, ինչպէս կը տեսնուի աշխարհի գրական պատմութեան մէջ ալ, է՛ն պարզ գրող բանաստեղծները եղած են միշտ, զօրաւոր Զգացումի և զօրաւոր Երեւակայութեան տիրացողները։

Սէլլի Բրիւռոմի աւելի յարմար, աւելի կատարեալ օրինակ մը կարելի է մէջ բերել հոս. ո՞վ կրնայ ուրանալ, թէ իր պարզ տառաւարները, զօրաւոր երեւակայութեան և ճշմարիտ Զգացումի մարմնացումը չեն երբեք։

«Պատրանքի Ծաղիկներ»ուն մէջ, Պարսամեանի երեւակայութիւնը, աւելի մշակուած, կանոնաւոր և աւելի վաղվանուն երեւան կուգայ։ Սիրուն պատկերներ, նմանութիւններ և փոխաբերութիւններ, միանալով իր նիւթի գեղեցիկ յղացումներուն, կարգ ըրած են դիւրաւ, յարմար և միանգամայն անուշ յօրինումներ առեղծելու.

Անձամ մըն է սիրտս, մրթին ու խորն,
Ուրկէ, շիթ շիթ, տրտմութիւններս կը թորին։
Սիրոյ ձայնին, ձայնին ստոյգ դաշնաւոր,
Արձագանգին հոն կը հծծեն ամէն օր։
(ԷՀ՝ 20)

Բանաստեղծին մէջ, ինչպէս յայտնի է, Զգացումն վերջ է՛ն շատ փնտռուած յատկութիւնը Երեւակայութիւն է։ Եւ սակայն չմոռնանք աւելցնել թէ՝ Երեւակայութիւնը շատ անգամ այնպիսի անբնական արտադրութիւններու կ'առաջնորդէ մեր գրիչները, որոնք՝ ըսենք կէս մը անգիտակցօրէն, մէկէ աւելի արտառոց և այլանդակ պատկերներ ու նմանութիւններ կ'արտադրեն խորհրդաւորութեան անուամբ. մինչեւ որ մեր է՛ն ճշմարիտ Զգացումն ալ, կեղծիքի և կամ արուեստի դրոշմին տակ առնել տան։ Պարսամեան՝ հակառակ միշտ երեւակայութեան մէջ ապրած ըլլալուն, բարեբախտաբար անբնական տողեր արտադրելէ հեռու կը գտնուի. բարեբախտաբար, կ'ըսեմ, որովհետեւ մեր գրականութեան մէջ ալ, ճշմարիտ խօսելով, երեւակայութեան մէջ կորսուած բաւական գրիչներ կան։

Եթէ չանենք պարզ ակնարկ մը նետել «Պատրանքի Ծաղիկ»ներուն երիտասարդ հեղինակին արտադրած գործին վրայ, պիտի տեսնենք, արդարեւ թէ ան, ակիզբէն ի վեր, լեզուի և գաղափարի պարզութիւնը սիրած է Զգացումի արտայայտութեան մէջ, կարելի եղածին չափ բնական ըլլալ ջանացած է։ Պարսամեանի դգացումները, օրքան ալ հրայրքոտ և խանդավառ, բաղադրեալ հանդամանք մը չունին երբեք. տպաւորական մըն է ան, բնական և ասլերական արտադրութիւններով չաղուսուած ապատարան մը, որուն կարծքին տակ ո՛չ նուազ բնական դգացում մը կը տրփէ։ Թո՛ղ ինք խօսի պահ մը.

Ի՞նչպէս քեզի ես չի պաշտեմ խենթի պէս
Դո՛ւն որ ունիս, ինչ որ հոգիս կ'անրջէր,
Դո՛ւն որ կիւան ես ներշնչումիս յուշարար,
Դո՛ւն որ անխոնջ խորհուրդներուս կը հակես։
(ԷՀ՝ 12)

Դուն երգոյ՝ առանց ցաւի ու հոգի,
Դա օրորուե նուագներդդ օդային,
Թող ես սիրեմ ինչ որ քնեմ կը բղխի,
Ու քու աչքերդ անգալ ինծի թող նային։
(ԷՀ՝ 20)

Դիտենք թէ ի՞նչ համար։ Գլխաւոր պատճառը այն է որ կիներու առջեւ փակուած են այն վանդաւոր պաշտօնները և զբաղումները, որոնք միմիայն տղերքու վերապահուած են, ինչպէս զինուորութիւն, հանրագործութիւն, շէնքերու բանուորութիւն, նաւագութիւն եւայլն։ Քաղաքակիրթ ազգերու օրէնքները տկար կամ գեղեցիկ սեռին կ'արգիլեն վտանգաւոր և առողջութեան վնասաբեր դաշտաղ պաշտօններ։ Բայց ըսել չէ թէ կիներն ալ իրենց տարեկան զուները չեն տար քաղաքակրթութեան զանազան պահանջմանց, և նօրելուկ պաշտօններու և ասուագներու պատճառաւ։ Այսու համդերձ դարձեալ անոնք տղերքու չափ ենթակայ չեն մահու վտանգի։ Երկրորդ պատճառ մըն է նաեւ կիներուն հեռի մնացած ըլլալը այնպիսի զբօսանքներէ և վայելքներէ, որոնք կը կարմեցնեն մարդուս կեանքը։ Կիները իրենց ազատութեանց մէջ այդքան աւելի կանուանութիւն ունին և այդքան նուազ ասուրք կը վճարեն ալքերին։ Թէեւ զանազան երկիրներու մէջ, ինչպէս Անգլիոյ մէջ, տարիկանութիւնը առիթ կ'ունենայ դիմով կիներ ալ ժողվել փոքրոցներէն, բայց ատոնք բացառութիւններ են և Անգլիոյ մայրաքաղաքին հինգ միլիոնէ աւելի կին բնակիչներուն քանակութեան հետ բաղդատելով կարեւորութենէ զուրկ կը համարուին։

Դիտականներ ալ կան որ երկարակեցութեան պատճառ կը համարին նիւթական վիճակը այն բազմաթիւ այրիներուն և պառաւ օրիորդներուն, որոնց թիւը ղգալապէս աւելի է հարիւրամեաներու վիճակագրութեանց մէջ։ Այդ գիտնականները աչքի առջեւ կը բերեն ամէն անոնք որ աշխատելու պէտք ունին ապրելու համար, որ աղքատ են և ամէն բանի մէջ չափաւորութեամբ կ'ապրին։ Ուիլեամ Բիլնէք անգլիացի գիտնականը իր հետաքրքրական մէկ բանասաստեղծանը մէջ հարիւրամեաներուն երկարակեցութեան պատճառը ամէն բանէ առաջ իրենց ժուժկալութիւնը ըլլալը հաստատած է, ըսելով որ «Եթէ կ'ուզենք այս աշխարհի վրայ երկար տեսն մնալ, պարտաւորենք խմելիքի ամէն տեսակ չափազանցութենէ հեռի կենալ և վերջին սահման չափաւոր և պարզ ապրիլ. ասով մեր մարմինը առողջ պիտի մնայ և երկար պիտի ապրի։ Թէեւ այնպէս կ'երեւայ մեզի թէ հարուստները նպաստաւոր վիճակ մը ունին երկար ապրելու, բայց անոնք բազմազան արգելքներ ունին մինչեւ հարիւր տարեկանին հասնելու. հարիւրամեաներուն մեծագոյն մասը աղքատ անձեր են։»

Սկովթոյ Ուէսդմինիսդր Ֆիւնե պաշտօնական հանդէսը կատարելապէս կը հաստատէ անգլիացի գիտնականին այս ըսածը։ Այսինքն այդ պաշտօնական վիճակագրութեան մէջ իր հարիւրամեայ ցուցուած 16 կիներէն երկուքը վերջին տասիսնամեայ աղքատ էին և տեղական իշխանութենէն նպաստ կ'ընդունէին. իսկ մը նոսեալ 14 կիներն ալ չքաւոր ըսուելու վիճակ մը ունէին, այսինքն օրիորդներ, պառաւորի, մշակի կամ պարտիզպանի այրիներ կամ աղջիկներ էին, աղքատութեան և զրկման մէջ։ Մաթուսաղայի չափ երկարակեաց ըլլալ կարենալը անգամ մը եւս կ'ապացուցուի Նարոլիցի կնոջ մը մահուամբ։ Ռոզա Ֆոնզէ անուն Նարոլիցի կին մը փեսար. 6ին 100 տարեկան հասակին մէջ մեռած է։ Սա երիտասարդութեան տեսն ցնցոտիներ ծախելով կը հարէ եղեր իր օրապահիկը և ապա ժողովուրդին դրամական նուէրներովը և վանքերու ձրի ապուրներովը կ'ապրի եղեր։ Սանդուխի մը տակ խեղճուկ նկուղի մը մէջ ապրած է ցարդ։ Բայց տարակոյս չկայ թէ այս կինը իր կենսական ոյժերը փցուն խոհուրդներով, հոգերով ու ջանքերով, ճիգերով չէ ապառած։ Սկովթոյ վերեւ յիշուած այդ պաշտօնական վիճակագրութեան մէջ ցուցուած հինգ այդ հարիւրամեաներուն մէկը հովիւ, մէկը բանուոր, մէկը քարտաշ և մէկն ալ մշակ էր. ասոնցմէ ոչ մին տուրք կը վճարէր տէրութեան։ Վերջապէս այդ վիճակագրութեան մէջ կայուածատէր կամ դրամատէր մը չկար։

Երկարակեցութեան անսպասելի պատճառ մըն ալ ցուցուած է ամուսնական վիճակը, թէեւ այդ մասին հակառակ կարծիք ունեցողները բազմաթիւ են։ Վերջերս յիշեալ անգլիացի գիտնականը հարիւրամեաներու վրայ յոյժ հետաքրքրական իր մէկ ուսումնասիրութեանը մէջ եղելութիւն մը առաջ կը բերէ, որ թէպէտ ընդհանուր կանոնի կարգ անցնելու հանգամանքը չունի, բայց կ'արժէ յիշել հոս։ Օր մը հարցուցին, կ'ըսէ, Օր. Լիւդա Ուորդի (ի Նիւ-Եորք) թէ «Ինչ բան կարելի ըրած էր իրեն որ մանկութենէն ի վեր արշալոյսէն մինչեւ իրիկուն ուշ ատեն չարաչար աշխատելով, կատարեալ առողջ մնացած և 100 տարեկանին թեւակոխած էր»։ Պառաւ Օրիորդը սա պատասխանը տուած է.— «Ատոր պատճառը սա է որ ո՛չ թէ և ո՛չ սարսխմած եմ, բայց կարեմ գլխաւորապէս, ամբարի մնալս էր ատոր պատճառը. ես ցարդ մարմնական ո և է ակութիւն ունեցած չեմ, նոյն իսկ մինչեւ 100 տարեկանիս հասած ատեն ակնոց գործածելու պէտք ունեցած չեմ։ Իմ խեղճ եղբայրս որ 101 տարեկան հասակին մէջ մեռաւ, թերեւս աւելի երկար ապրէր՝ եթէ ամուսնացած չըլլար։»

Կը մնայ հիմա քննել թէ, քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ մարդոց կեանքը կարճեցնող, բայց կանանց վրայ միմիայն ասրիճան ազդեցութիւն չունեցող վերոյիշեալ պատճառներէն զատ, իրական սեռը ընդհանրապէս ուղղակի բնութենէ օժտուած չէ յատկութեամբ մը որ այրերէն աւելի շատ ապրելու դիւրութիւն կուտայ իրեն։ Դիտական շատ տեսակ ուսումնասիրութիւններ և հետախուզութիւններ հաստատական պատասխան կուտան ատոր։ Անգլիոյ վիճակագրական հանդէս մը վերջերս հետաքրքրական յօդուած մը մէջ թիւեր հրատարակած էր, ուրկէ կ'երեւի թէ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ կիները, միջին հաշուով, այրերէն գէթ երկու երեք տարի աւելի ապրելու տեսակ մը մնայնորէն ունին կարծես. վասն զի այրերուն՝ յիշեալ չափազանց վայելքի և զանազան վտանգներու ենթակայութիւնը, և կիներուն այդ վնասաբեր վայելքներէն ու վտանգաւոր պաշտօններէն հեռու մնալը որչափ որ պատճառ ցուցուցած էր այս վերջիններուն երկարակեցութեան, բայց այդ վտանգները և պատճառները չափսա տարիքին կը վերաբերին, մինչդեռ երկու սեռերուն առաջին մանկութեան մէջ ալ կիները միեւնոյն նպաստաւոր վիճակն ունին, և ատոր համար է որ մեռնելու կ'ընեն։ Վիճակագրութիւնները կը հաստատեն թէ նորածին մանչ մը մէկի դէմ 17 հաւանականութիւն ունի չորս տարեկանին հասնելու, մինչդեռ աղջիկ նորածին մը մէկի դէմ 21 հաւանականութիւն ունի չորս տարի ապրելու։ 5 տարեկանէն մինչեւ ինը և նոյնպէս 9 տարեկանէն մինչեւ 14 տարեկան մանչն է որ աղջիկէն աւելի

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ —79—

ԿԱՍԹՕՆ ԼԸՌՈՒ

ԼՈՒՐԵՐԻ ՄԷ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

Դ. ՍԵՆԵԱԿԻՆ ՏՌԱՄԸ

ԻԸ.

ՈՒՐ Կ'ԱԳԱՅՈՒՍՈՒԻ ԹԷ
ՄԱՐԴ ԻՐԵՆ ՎՐԱՑ ՉԻ ԹՈՐՀԻԸ ՄԻՇՏ

«Բայց ինչպէս կ'ըլլայ որ պահ մը չունեցանք սա մտածումը. «Սակայն Տարդաքի պէս ծպտող այդ անձանօթը, որ Ֆրէտի ձեռքին մէջ գտնուած դաւաղան մը գնած է, չի՞ կրնար ըլլալ որ նոյն ինքն Ֆրէտ եղած ըլլայ...» Անշուշտ, իբր Հանրային Ապահովութեան պաշտօնեայ, այդպիսի ենթադրութիւն մը ընել գործին չէր գար. բայց ասուգէլէ յետոյ թէ Ֆրէտ ի՛նչ կատաղութեամբ ապացոյցներ կը հաւաքէր ընդդէմ Տարդաքի և ուժգնօրէն կը հաւատար տարաբախտ մարդը. կրնայինք հաստատել Ֆրէտի խօսած կարեւոր սուտը, որով ան Բարիզի մէջ գնած կ'ըլլար դաւաղան մը զոր չէր կրնար գտնել Լոնտոնի մէջ։ Եթէ երբեք Բարիզ ալ գտած ըլլար զայն, Լոնտոնի մասին խօսած սուտը գոյութիւն ունենալէ չէր դադրիր։ Արդ, ինչպէս կ'ըլլար որ վարկեան մը իսկ Ֆրէտ այդ դաւաղանը չէր ներկայացուցած իբր զաւազան մը որ Պ. Տարզաքի շուրջը գտնուած էր։ Շատ պարզ բան մըն է, այնքան պարզ որ մտքերնուս անգամ չէր անցած... Լարսան գնած էր այդ դաւաղանը, Օր. Սթանկէրսընի գընդակէն ձեռքը թեթեւօրէն վիրաւորուելէ յետոյ, միայն սա նպատակաւ որ միւս գոց մնար ձեռքը, ու չսխալուէր ձեռքը բանալու եւ ներքին վերքը ցուցադրելու։ Հիմա կը հասկնա՞ք եղածը... Ահա ինչ որ ըսաւ ինծի Լարսան. յանախ կրկնած եմ թէ շատ տարօրինակ կը գտնէի որ իր ձեռքին վրայ չեր ձգեր այդ դաւաղանը։ Սեղանին վրայ երբ անոր հետ կը ճաշէի, դաւաղանը ձեռքէն ձգելուն պէս ալ ձեռքով կը բռնէր դանակը։ Բոլոր այդ մանրամասնութիւնները միտքս ինկան, երբ ակայ Լարսանի վրայ կասկածել, բայց շատ ուշ էր արդէն և չէին կրնար ազակցութիւն ընծայել։ Այսպէս, իրիկուն մը, էրլ։ Լարսան մեր առջեւ քնանալ կը կեղծէր, ես անոր վրայ ծածկեցայ և ձեռքին մէջէն նայեցայ ճարտարօրէն, առանց կասկած նեղրչնելու։ Սեղաւոյ թեթեւ վիրակաց մը կար հոն, որ թեթեւ վերքը կը ծածկէր։ Լարսան այդ պահուն կը բռնար աւարիկ թէ բէվոլվէրէ տարբեր զէնքով մը վիրաւորուած էր ձեռքէն։ Սակայն, ինծի համար, տարիկ արտաքին նոր ենդան մըն էր որ մուտ պիտի գործէր իմ բանականութեանս շրջանակին մէջ։ Բիչ մը առաջ Լարսան ինծի ըսաւ թէ գնդակը ափին մէջէն քսուելով անցած էր, ուստի արիւնահոսութիւն մը առաջ բերել ոչ։ Եթէ երբեք աւելի յատկանշ ըլլայինք Լարսանի սառն միջոցին, հարկաւ աւելի վաղագոյն պիտի դատեինք... իրաւ է որ կասկածները փարատելու համար՝ անիկա երեւան պիտի հանէր Տարդաքի շուրջը գտնուած դաւաղանին պատմութիւնը, զոր իրեն վրայ երեւան կը հանէինք։ Բայց դէպքերը այնպիսի զանազան ընթացք մը առին որ ալ ուշ դաւաղանին վրայ չխորհեցանք։ Առաջ՝ հանդերձ՝ շատ նեղացուցինք Լարսան՝ հալածելով, առանց մտքերնուս անցնելու, որ դէ՞ր։

—Բայց եթէ երբեք ո և է մատդրութիւն չունէր Տարդաքի դէմ՝ դաւաղանը գնած ատեն, ինչո՞ւ համար Տարդաքի սիլուէթը կ'ատէր, ձիւրագոյն բարբարոս մը հագնելով և «մըլօն» գլխարկ մը դնելով ուսին, ըսի, բարեկամս խօսքը ընդմիջելով։

—Որովհետեւ ծխիր մը գործածած էր և ծխիրը գործածելուն պէս՝ Տարդաքի պէս ծպտած էր, զոր չէր թոթափած իր վրայէն իր եղեռնական արարքին մէջ, ձեղի ծանօթ դիտաւորութեամբ։ Անշուշտ կը խորհիք որ իր վիրաւորած ձեռքը տաղաւկ կը պահանջուէր։ Օրերայի հրապարակէն անցած ատեն գաղափար ունեցած էր դաւաղան մը գնելու, զոր իսկոյն իրագործած էր... Ժամը ութ էր։ Տարդաքի սիլուէթով մարդ մը դաւաղան մը կը գնէր, և այդ դաւաղանը կը գտնէի Լարսանի ձեռքերուն մէջ... Եւ ալ կը կռահէի թէ տուամը այդ պահուն զարձուած էր, գրեթէ համոզուած ըլլալով Տարդաքի անմեղութեան և Լարսանի վրայ չկասկածելով... Կան վայրկեաններ...

—Այո՛, կան վայրկեաններ, ուր ամէնէն ընդարձակ իմացականութիւններն իսկ, յարեցէ՛...

Ռուլթապիլ գոցեց բերանս... Նորէն զինքը հարցափորձած միջոցին նշմարեցի որ ալ եւս մարկ չէր ընէր զիս... Ռուլթապիլ կը քննար։ Շատ դժուարութիւն քաշեցի զինքը արթնցնելու, երբ Բարիզ հասանք։

ԻԹ.

ՕՐ. ՍԹԱՆԿԷՐՍԸՆԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Յաջորդ օրերը նորէն առիթ ունեցայ բարեկամս հարցնելու թէ ի՛նչ ընելու գացած էր Ամերիկա։ Դարձեալ ճչգրիտ կերպով չպատասխանեց, ինչպէս չէր պատասխանած Վերսայլի կառախումբին մէջ։ Խօսակցութիւնը ուրիշ կէտերու վրայ դարձուց։ Ի վերջոյ ըսաւ.

—Բայց ըմբռնելու էք որ պէտք ունէի Լարսանի ճշմարիտ ինքնութիւնը ճանչնալու։

—Անտարակոյս պատասխանեցի, բայց ինչո՞ւ համար Ամերիկա գացիք զինքը փնտռելու...

Ռուլթապիլ ծխափողը վառեց և կրկնակը ինծի դարձուց։ Օր. Սթանկէրսընի գաղտնիքին հետ առնչութիւն ուներ իմ խօսքս։ Բարեկամս խորհած էր թէ այդ գաղտնիքը իր ծագումը ունենալու էր Օր. Սթանկէրսընի Ամերիկա վարած կեանքին մէջ։ Շոգենաւով ուղեւորած էր Ամերիկա։ Հոն Ռուլթապիլ կ'իմանար թէ ո՞վ էր Լարսան և հարկ եղած նիւթերը ձեռք կը ձգէր՝ անոր քարտը գտնելու համար... Ցեռոյ Ֆիլատէլֆիա կը մեկնէր։

Արդ, ի՞նչ էր այն գաղտնիքը, որ լուսինն հրամայած էր Օր. Սթանկէրսընի և Պ. Ռոպէր Տարդաքի։ Այնքան տարիներ անցնելէն և գայթակղական լուրերով զբաղող մամուլին ըրած հրատարակութիւններէն յետոյ երբ Պ. Սթանկէրսըն ամէն բան գիտէր և ներած էր, կրնանք ամէն ինչ ըսել։ Մնաց որ՝ շատ կարճ պատմութիւն մըն է. միայն թէ դէպքերը կրնայ ձգձել, որովհետեւ գտնուած են անանկ մարդիկ որոնք Օր. Սթանկէրսընը ամբաստանել ուզած են, մինչ այս տխրահռչակ գործին մէջ սկիզբէն ի վեր զոհ մը եղած է ան։

(Շարունակելի)

հաւանականութիւն ունի ապրելու, իսկ 15 տարեկանէն եւքը աղջիկն է որ կը վայելէ ապրելու հաւանականութեան գերակշռութիւնը. ասիկա, այսինքն այս մենաչնորհը, կնոջ մէջ տարուէ տարի աւելի կը զօրանայ, այնպէս որ 85 տարիքին մէջ մեռնելու հաւանականութիւնը (միջին հաշուով) կնոջ համար կը համեմատի 1 առ չորս, մինչդեռ այր մարդուն համար այդ հաւեմատութիւնը կ'իջնէ 1 առ երեք. և այս տարբերութիւնը կ'աւելնայ, քանի՛ մարդ մտնեայ 100 տարեկանին։

ԹԱՐԳՄԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԵՌԱԶԴԱՆՔ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՈՒ ԱՌԱՁՆՈՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Բնութիւնը այս տարի աննպաստ եղաւ աղքատներուն համար։ Անձուկ միջավայրի մը մէջ համախմբուած բազմութիւնը քաղքին մնաւական վիճակը չամանց անհանդուրժելի կացութեան մը ենթարկած էր։ Ժողովուրդին սուսուր մեծամասնութիւնը իր պիւռէին խանգարուելովը չբնակայ քաղաքները ցրուիլ ակած էր, հացագործներ և թերթին նաւազութեան պաճառաւ։ Նոր տարին մտնեցած ըլլալով աղքատին պէտքը աւելի զգալի եղած էր և պէտք էր բարերար ձեռք մը հացակրօտ աղքատին օգնելու համար։ Եւ ահա մեր Դեր. Առաջնորդը՝ Տ. Խորէն Մ. Վրդ. իր պայծառ հոգւին մէջ կ'արացոլցնէ այդ բոլորը և եկեղեցին բեմէն եռանդով կը խօսի այնպիսի խօսքեր, որոնք ամէն ժամանակէն աւելի սփոփիչ, ամոքիչ ու չինչիչ կ'ըլլան։ Այսու հանդերձ միայն չոր խօսքով ալ չբաւականանալով և բարեաբար ազգայիններու դիմումներ ընելով՝ հակառակ տրրող տնտեսական ազդակին, անկնկալուածէն չառ աւելի ալիւր, ածուխ և իւղ հաւաքել տալով կը բաշխէ 1200 կարօտ մարդոց, Ամանորի առթիւ։ Ահա այս կերպով վարդապետը իւրաքանչիւրէն օրինութեան որաբաշխ մաղթանքներ կ'ընդունի, որոնք կարծես աւելի ջերմեռանդութեամբ մը առաւ թէ իրիկուն տարօրինակ բազմութեամբ կը դիմէին եկեղեցի։ Ս. Մնդեան ասնը, օրուան նշանակութեան համաձայն խանդավառութեամբ և խնամով ուսուցուած չարականներով ու երգասացութեամբ կատարուեցաւ եկեղեցիին մէջ, հաւատացեալներուն ներկայութեամբ օրուան ասնին վեհութիւնը։ Դեր. Առաջնորդը երբ ներկայ պարագաներու մէջ այնքան հետաքրքիր ու հոգատար կը գտնուի, արդեօք ապագայ տեսնելի մաքի մշակութեան կամ Առաջնորդարանի յարաբերական գործերու նկատմամբ անտարբեր կը կենայ։ Եթէ բոլոր եօղատիք ուրանային իրողութիւնը, նորաշէն, հայկապ դպրոցի հողն ու քարը պիտի աղաղակէին թէ. ա՛յ։ Վարժարանին այժմեայ վիճակին կերպարանաւոր կամ անկերպարան ըլլալը եզրակացնելու համար ակէց երեք տարի առաջուան վիճակը պէտք է նկատի առնել։ Նախակրթարանի եօթը կարգ աշակերտները բեռ մը դասագրքերուն սասկ երկու ուսուցչի յանձնուած էին հնարաւոր չենքի մը մէջ, ուր ընտանի կենդանիներն իսկ դեռեղելու կը քաշուին դասացուցակով չեռ գիտեր թէ ի՞նչ կ'ընէին։ և ասիկա այսպէս կը շարունակուէր առանեակ տարիներէ ի վեր, և չկար մէկը որ դարման մը խորհէր այս եկեղեցական ու կրթական անկերպարան վիճակի մասին, քանդելով հիմն կրթական հին դրութիւնն ու չենքը, անոր տեղ կանգնելու համար նորը։ Եւ ահա այդ չենքը բարձրացաւ նիւթական չառ աննպաստ պայմաններու և պարագաներու ներքեւ, որ նեղդացին փառքին կոթողը եղաւ։ Եթէ երբեք առարկողներ գտնուին թէ այդ չենքին չինութիւնը տեղւոյս եկեղեցական անառակը դրամական նեղութիւններու ենթարկեց, այդպիսիները պէտք է գիտնան թէ դպրոցի չինութեան յաջողութիւնը տափարակ գտնուելն չի քաշեր։ այլ ծոլու խաներէն ցասկրատելով կ'երթայ, բայց կ'իրագործուի վերջապէս։ Նպատակս Առաջնորդ Հայրը ներքողել չէ, ո՛չ ալ անոր օգնանը ըլլալ, այլ ճշմարտութիւնը մերկապարանոց ի ցոյց բերել։ Ասիկա դեռ երկէ վերադարձ թեմական այցելութենէն և այդ գիւղացիները կը վկայեն թէ ի՞նչ հոգեկան մխիթարանք մը եղաւ Առաջնորդին ներկայութիւնը գիւղական փոքրիկ եկեղեցիներու մէջ, տեղւոյն ու պարագային համեմատ յորդորելով, խրատելով ու քաջալերելով։ Դիմաքանն հայրուրը իր պարտականութիւնները Առաջնորդարանի չորս օրերուն միջեւ չի սահմանափակեր սակայն, այլ օտար հասարակութեանց հոգեւոր պետերուն և մանաւանդ տեղւոյս վեմ. Կառավարչին հետ սիրալիր յարաբերութիւններ մշակելով ժողովուրդին մէջ համերաշխութիւնը յարատեւ ու անվթար պահելու կը ջանայ։ Հոս չմոռնանք յիշատակելու թէ Սմանորի առթիւ տեղւոյս կառավարիչը՝ Վեմ. Բաշիռ փաշա այցաքաղաքով մը չնորհաւորելով Ս. Առաջնորդը, լիսուն պաթման ալիւր ղրկեց հայ աղքատներու բաժնուելու համար։ Վերջապէս Խորէն վարդապետ յաջողած է նեղդաի մէջ ո՛չ թէ անարդար միջոցներով, այլ իր հեղամտաբար հոգիով, իր վարչական կարողութեամբ և իր սիրաղեղ սիրով։ Իր բոլոր ջանքերը փառքով պսակուած են ցարդ, զի ինք անսփառ չէ կարդ մը եկեղեցականներու պէս, այլ քառին բան նշանակութեամբ փառաւոր էակ մը, յատկութիւն մը որ մարդս միշտ կը մղէ գործունէութեան։ Ինք տակաւին մանկապարէզ մը, առաջնորդարան մը և եկեղեցի գրբեթը չենել տալու փառասիրութիւնը ունի. կը մաղթենք որ յաջողութեամբ պսակուին Ն. Դիրապատուութեան բարեացակամ տրամադրութիւնները։

ԻՐԱԶԵԿ

ԶՈՒԱՐԹ ԺԱՄԵՐ

Տեսկոյրի մը մէջ

Տաք խօսակցութեան միջոցին.

—Ես բոլորովին կ'տաեմ դրամը և կարեւորութիւն չեմ տար անոր։ Աղէկ գիտցիր որ, աշխարհիս մէջ կան անանկ բաներ որոնց արժէքը դրամէն չատ տ. ւելի է...

—Այո՛, գիտեմ, կան արժէքաւոր բաներ, սակայն զանոնք ձեռք անցընելու համար դրամ տալու է...

Պատասխան մը

Գինով ամուսին ունեցող կնոջ մը կը հարցնեն թէ ինչ բան ամէնէն աւելի իրեն պժգանք կ'ազդէ...

—Ամուսինս, կը պատասխանէ, առանց վարանումի։

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ոսկեզօծուած առարկաները մաքրելու համար, պէտք է 17 կրամ բոդաս, կամ 33 կրամ նատա և կամ լաւ եւս 17 կրամ պոռաքս կէս քիլօ ջուրի մէջ լուծել ու այս լուծոյթով բարակ վրձինի մը կամ սպունգի միջոցաւ փափկակս շփել առարկան. ապա ջուրէ մը անցընել ու չորցնել։ Եթէ կարելի ըլլայ՝ այդ առարկան վառարանի մօտ թեթեւ ջերմութեան ըլլանելով և փափուկ լաթի կտորով մը մեղմութեամբ չփել, ոսկեզօծումը աւելի կը փայլի։ Ոսկեզօծեալ չրջանակներու և առանց նման առարկաներու համար մաքուր ջուր գործածելու է միայն։ Աղտի բիծերը թեթեւ մը չփելու է կարուած սոխով մը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱԲՈՆ

Մանուցուեցաւ թէ Մ. Նահանգաց նախագահ Գ. Ռուզվէլտ սէրութեանց պիտի առաջարկէ բողոքել Մանչուրիոյ մէջ Ճաբոնի ընթացքին դէմ, Վիեննայի ճարտնական դեսպան Պառոն Ուչիտա այդ մասին սա յայտարարութիւնը ըրաւ Նոյն Ցրայէ Բրեսսի մէկ տշեսատակցին.— «Լաւը անճշմարտանան կ'երեւայ։ Մանչուրիոյ մէջ Ճաբոն բնաւ չէ բռնաբարած բաց դուռի սկզբունքը։ Անգլիոյ մէջ բնաւ գանգատ մը չէ եղած, և Ամերիկայի գալով, անոր մասին ալ կարելի է տարակուսիլ։ Միանգամայն մեծապէս չափազանցուած է Ճաբոնի ու Չինաս միջեւ եղած միակ վէճը՝ Չինաս կողմէ երկաթուղիի մը չինութեան համար՝ զուգահեռական Մանչուրիոյ երկաթուղիին։ Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի միջեւ խիստ բարւոք յարաբերութիւններ կը տիրեն, եւ այնպէս ալ պիտի չտրունակեն, ինչպէս յուսալի է։»

ՊԱԼԱԹԻԿ ԾՈՎԻ ԽՆԴԻՐԸ

Պալթիկ ծովի խնդրոյն նկատմամբ Բեռլերսպուրկէն հեռաւեալը կը գրեն վիեննական թերթի մը.— Պալթիկ ծովին մէջ իրաց վիճակին պահպանման վերաբերեալ բանակցութեանց ընդհատումը չուէտական մէկ քանի լրագիրներու երկիւղ պատճառեց, Ռուսիոյ մտադրութեանց մասին Շուէտի հանդէպ։ Շուէտական լրագիրներուն այդ երկիւղները, սակայն, բոլորովին անհիմն են։ Ռուսիոյ և Շուէտի վաղեմի ու բարեկամական յարաբերութեան մէջ կարելի չէ գտնել իրողութիւն մը որ թշնամական հանգամանք մը ունենայ Շուէտի կամ Նորվեկիոյ հանդէպ։ Ռուսիոյ կողմէ Շուէտի նկատմամբ ցոյց տրուած այդ բարեկամութիւնը հիմնուած է այն իրողութեան վրայ թէ Ռուսիա բնաւ պէտք չունի Սքանտինաւիայեն և թէ փոխադարձ շահերը և ոչ մէկ կէտի վրայ իրարու դէմ կ'ելլեն։ Այդ պարագան լաւագոյն երաշխաւորութիւնն է բարեկամութեան։ Պէտք է յիշել թէ Շուէտ, մէկ քանի տարի առաջ, երբ Ռուսիա տակաւին զօրաւոր նաւատորմ մը ունէր Պալթիկի մէջ, իրեն համար վտանգ մը չէ տեսած և Ռուսիոյ կողմէ որ և է ճնշումի չէ ենթարկուած։ Շուէտի «ինքնանական տենչանքներ» ըսուածը, գայթակղութեան կարելի միակ քարը, ռուսական մէկ քանի չրջանակներու երեւակայութեանը մէջ գոյութիւն ունի, քան թէ իրականութեան մէջ։ Ալանտ կղզիին մէջ ռուսական ամրութեանց չինութեան խնդրոյն գալով, Ռուսիա այդ մասին իրաւունք ունի, Բեռլերսպուրգի մէջ դիմաց տրող կարծիքին համաձայն։ Բարիզի դաշնագրութեամբ Ռուսիա Պալթիկի մէջ կարգ մը պարտաւորութիւններ յանձն առած էր Շուէտի և Նորվեկիոյ հանդէպ։ Սակայն այդ պարտաւորութիւնները ինքնին կ'անհետանան Շուէտի ու Նորվեկիոյ բաժանումին հետեւանքով, որ 1905ին տեղի ունեցաւ։ Այդ երկու երկիրներուն միացումը դադրած է, որով կ'ուզուի թէ առանց ունեցած հաւաքական իրաւունքները և անոնցմէ դուրս եղած երկիրներու պարտաւորութիւններն ալ դադարեցին չուանեն։ Աւելորդ է ըսել թէ Ռուսիա այլեւս պէտք մը չունի Նորէն պարտաւորութիւններ յանձն առնելու Ալանտ կղզիին նկատմամբ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Անգլեւամերիկեան իրաւաբանական դաշնադրութեան մը մասին Լոնտոնեն սապէս կը գրեն Աւսարիոյ լրագիրներուն.— Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ իրաւաբանական դաշնադրութեան մը բանակցութեանց պահուն Ուաշինկդընի անգլիական դեսպան Պ. Պրայսի Օթաւա ուղեւորիլը չահեկան կը համարուի, քանի որ ցոյց կուտայ թէ երկու կողմի կառավարական չրջանակներուն մէջ կարելի կը նկատուի դաշնադրութեան ոսմանին մէջ մտցնել Բանատայի ու Մ. Նահանգաց միջեւ առկայ մնացած զանազան խնդիրներ։ Ուաշինկդընի արտաքին գործոց պաշտօնարանը, իրաւ է որ, պէտք է նախապէս տեղեկանայ Մ. Նահանգաց Սենատորներուն՝ այդ խնդրոյն վերաբերեալ օրինագիծ մը ընդունելու մասին։ Կը յուսացուի մեծ դժուարութիւնները մէկ կողմ ընել, պարզելով սա պարագան թէ ըլլալիք կարդադրութիւնը աւելի արտայայտութիւնը պիտի ըլլայ հաւաքական հակումներու քան թէ կարգ մը խնդրոց մէջ գործելու աղատութիւնը սահմանափակող դաշնադրութեան մը։

ՊԱՎԻԷՐԻ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Շնչեցէք բրոֆէսօրին խնդրոյն մէջ Վատիկանի ընթացքին նկատմամբ եղած քննադատութեանց հանդէպ Վատիկանի շրջանակներուն մէջ տիրող կարծիքը սա է.—«Իրաւացի չէ ըսել որ Վատիկան չուզեր ճանչնալ թէ հնաւ կաթոլիկները իրաւունք ունին քննադատութիւններ և անկաշկանդ հեռաղօտութիւններ ընելու։ Վատիկան այդ տեսակ մտադրութիւններ չունի, սակայն իր պարտքն է հսկել հրշմարիտ հաւաքին պաշտպանութեանը։ Կրօնական նոր գաղափարներու տէրերուն ուսուցումները, ինչպէս կ'երեւայ Շնիցէր բրոֆէսօրին յօդուածներէն, նոյն իսկ կաթոլիկութեան հիմերուն կը վնասին։ Համալսարաններու ատաւածաբանութեան ուսուցիչները պարտաւոր են կաթոլիկ ատաւածաբանութիւնը ուսուցանել իրենց ուսանողներուն, և ոչ թէ կրօնական նոր գաղափարներ ունեցողներուն ատաւածաբանութիւնը, որ չատ մը պարագաներուն մէջ առաջնոյն ժխտումն է միայն։ Պավիէրայի Երեսփ. ժողովին մէջ կրօնից նախարարին առած բացատրութիւնները լաւ տպաւորութիւն մը գործեցին Վատիկանի մէջ, որուն իրազեկ չրջանակներուն մէջ կը յայտարարին թէ գոհ են տեսնելով որ Պավիէրայի կառավարութիւնը ճանչցած է իր բոլոր պարտականութիւնը այդ խնդրոյն մէջ և հակառակ դիրք մը չէ բռնած Եկեղեցւոյ բարձրագոյն իշխանութեանց դէմ։»

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԲԲԱՍԱԿԱՆ ԴԱՂԱԿԱՆՆԵՐԸ ՀՕՐԴՈՒՈՅ ՄԷՋ. — Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Անգլիոյ Ալեքսանտրա թագուհին Բէլէքա կոչուած մեծ կալուած մը ծախսառաւ Քօրֆու կղզիին մէջ, և պէտք մը չունի պիտի տայ հոն։ Բէլէքա փոքրիկ քաղաք մըն է այդ կղզիին վրայ գրեթէ մէկուկէս մղոն ճամբով հեռաւ Քօրֆու քաղաքէն։ Նշանաւոր է իր գեղեցկութեամբ և տեսարանով. դարերէ ի վեր յարգի են տեղւոյն մարմարիոնի հանքերը։ Այդ տեղին վրայ մոյտ մը կայ, որուն առջեւ կը պարզուի կղզիին համայնապատկերը։ Ալեքսանդրա թագուհին արդէն ժամանակ առաջ մտադիր էր ծախսառանել Աքիլլէսեանի դղեակը, զոր Վիլհէլմ կայսր գնեց անցեալները, և գործաւորներու խումբ մը գիշեր ցերեկ կ'աշխատի մինչեւ մարտ ամսուան սկիզբն ամէն նորոգութիւն ընելու կայսեր բնակութեան համար։ Ելեկտրական լոյսի թելերը հատատուեցան, նոր բաղնիքներ և լոգարաններ չինուեցան և տանտիրոջ սենեակներ և սրահներ կահաւորուեցան «Ամբիռ» կարասիներով, կայսեր, կայսրուհւոյն և Վիքտորիա Լուիզի իշխանուհւոյն բնակութեան համար։ Կայսեր հետեւորդները քսան սենեակներէ բաղկացած մեծակա նոր չենքի մը մէջ պիտի բնակին և ապասաւորներուն համար ալ դաս տուներ չինուեցան։ Ամրելի ջուր հայթայթելու համար արթէզեան հորեր բացուեցան դղեակին դարատանին մէջ։ Մովեղէրքին վերայ չգեղ լոգարաններ չինուեցան կայսերական ընտանիքին համար և ախոռներն ալ բարեփոխուելով, ինքնաշարժ կառքերու պահպանման յարմարցուեցան։

ԳԵՂԱՑԻԿ ԿԻՆԵՐՈՒ ԱՊԱԳԱՆ.— Ամերիկացի երիտասարդ միլիոնատէր Գ. Բէլբո Սդօքը քամահանքի ունեցաւ անցեալները ամուսնանալու տարին դասուելեասի աղջկան մը հետ՝ Օր. Բաղոր զոր պատանեմամբ ճանչցած էր։ Գ. Սդօքը որդին է ջոջ սեղանաւորի մը, որուն հարստութիւնը միլիոններով կը հաշուուին և աղջկան է Մասաչուսէդի կառավարչին հետ. մինչ Օր. Բաղոր դուստրն է Նիւ-Եորքի աղքատներու թաղին մէջ անշուք տարուարի մը տակ բնակող ընտանիքի մը. և սիկտ չինելով կը հայթայթէր իր օրապահիկը։ Վերջերս Նիւ Եորքի տարին դասու ընտանիքներու վիճակը բարւոքելու նպատակաւ կազմուած կանացի ակումբին մէջ չատ գործօն դեր մը ունէր։ Այդ առթիւ ճանչցած էր Գ. Սդօքը, որ մարդասիրական ձեռնարկութեանց գործնական ոգեկից մըն է, և գնահատելով այդ աղջիկան ժիր բնաւորութիւնը, առանց անոր ծագումը փնտռելու, 20,000 տոլար արժէքաւոր մարգարտեայ մանեակ մը խօսք-կապ տալով, ամուսնացաւ անոր հետ։ Նիւ-Եորքի լրագիրներէն սմանք տարօրինակ գտան այս ընտրութիւնը, և մէկ կողմէն միլիոնատէր Ամերիկեւհինեռան եւրոպացի անարժան կամերուն հետ ամուսնանալու յանախադիպութիւնը, և միւս կողմէն ամերիկացի միլիարատէրերու տղաներ տարին դասու աղջկանց հետ ամուսնութիւնները ամերիկան ընկերային կեանքին անհպատ վիճակ մը համարեցին։ Նիւ-Եորքի լրագիր մըն ալ, արդարացնելու համար երիտասարդ Կրնսոնին ընթացքը, պատմական օրինակներ մէջ կը բերէ, որոնց առաջինը կը նշանակէ Մեծն Պետրոսը, որ Մարթա Պաւրուսքայի գեղեցիկ աշքերէն հրապուրուելով ամուսնացաւ անոր հետ. ինչպէս յայտնի է, Բաղերինա կայսրուհին էր այդ։ Բաւական հեռաքրքրական են նաեւ ամերիկեան լրագրին յիշած այս օրինակ ուրիշ նշանաւոր դէպքերն ալ։ Անգլիացի եբեւելի քաղաքագէտ Սըր Հէնրի Բարքս, որ երեք անդամ նախարարական եղած էր Հարաւային Նոր Կալէսի, ամուսնացած է իր խոհարարուհիին հետ։ Հալիֆաքսի մէջ ծանօթ միլիոնատէր ընտանիքին հանգամանքը՝ Ճոն Բրաուսիլ ամուսնացած է Մէրի Դերնրը անուն աղջկան մը հետ, որ աշխարհիկ կեանք մը ունէր։ Միլիոնատէր Թոմաս Բուցս իր եղբօր ապասուհին կնութեան առած է։ Ռոպերդ Ֆիլիպս բանաստեղծագրագէտ ամուսնացած է գիւղացի աղջկան մը հետ, վաթսուն տարի անոր համար ապասելէ ետքը։ Լասէքսի Ճորճ լորտը, եօթանասուն տարի առաջ ամուսնացած է պարզ հիւանի մը աղջկան հետ Քադէրի նա Սգէիքնը, որ իր ամուսնոյն մահուանէն ետքն ալ իբր կոմսուհի ապրած է Լասէքսի կոմսութեան մէջ, ինդհանուրին յարգանքը վայելելով։ Շրջան դերասանի մը աղջիկը՝ Էլիզա Օ'Մալլ իր գեղեցկութեան և քաղաքավարութեան չնորհիւ բախտաւորուած է ամուսնանալ Անգլիոյ Խորհրդարանին նշանաւոր անդամներէն Պառոն Ուիլեամ Վրիքսըն Պէխերի հետ։ Լորտ Բրէվէն իր ձեռքն ու օրիորը նուիրած է Օր. Լուիզ Պրըդընի որ գաւառական թատրոնի անօթէնի մը աղջիկն էր, և իր միւս եօթը քոյրերուն ու եղբայրներուն հետ վերջին ատիճան թշուառութեան մէջ մեծցած էր։ Օր. Ֆարրան, որ ապա Տերպիի կոմսունի եղաւ, Բօրիի մէջ խեղճ դեղագործի մը աղջիկն էր և հօր մահուանէն ետքը իր առաջին մանկութիւնը մեծ թշուառութեան մէջ անցուցած էր։ Օր. Մէրի Պլէյդըն, անծանօթ ծնողած աղջիկ մը, իր գեղեցկութեան և պարկեշտութեան չնորհիւ Լորտ Թըրլովի ամուսին եղած է և Օտօր ար Լիվերի, զոր Վալդեռ կը յիշէ իր նամակներուն մէջ իբր «մուրացկան պառաւի մը պէս ցնցոտիներ հագած խեղճ աղջիկ մը»։ Ֆրանսացի այդ փիլիսոփային մահուանէն ետքը Կուվերնէյի կոմսուհի եղաւ և մեծ յարգ ու պատիւ վայելեց ազնուական շրջանակներու մէջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՏՇԱՕՆ.— Բէրք գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Ճիռաէի կուսակալի նախորդ տեղակալ Ալի Սուլմի էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Մանիսի տարեսուեցաւ ելմտական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան պաշտօնեաներու ճիւղին քարտուղարներէն Մէհմէտ Ֆազլլ էֆ.ի և Սամսոնի հեռագրական ու թղթատարական Տնօրէն Լիմի էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՆԵՒԱՆ. — Առաջին կարգի Շէֆգատ պատուանշան արաւեցաւ Գեռական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամներէն Զուհտի պէյի տիկնոջ Գիդէր հանըմի և մեծ աղջկանը՝ Ֆախիմէ հանըմի։

ՀԵՐՔԻՇ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ.—Մեծ-Եպարքոսը ծանոյց քաղաքապետութեան որ հացի գինը քառասունչորսնիգ փարայի դեղչուի։ Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ ալիւրի գիները ժանցած են, որով հարկ է հացի գինը զեղչել, կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակէն տեղեկութիւններ ուղած էր՝ հրապարակին գիներուն նկատմամբ։ Նոյն սենեակին կողմէ վերջերս պատասխանուեցաւ որ մէկ քանի օրէ ի վեր ալիւրին իւրաքանչիւր պարկը 88էն 92 դրուշ կը վաճառուի հրապարակին վրայ։ Քաղաքապետութիւնը, աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ ստանալու համար կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակին նախագահ Ապուզղաէ Մէհմէտ էֆ.ն ու առաջին քարտուղար Եուսուֆեան Զարեհ էֆ.ն հրաւիրեց այդ առթիւ կատարելիք խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուելու համար։ Քաղաքապետութիւնը թէ՛ այդ խորհրդակցութիւններէն և թէ հացագործներու արհեստապետութեան ժողովին տեղեկագիրը ստանալէ ետքը, հարկ եղածը պիտի գործադրէ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱՆԱՆ. Խորհուրդը որոշեց թէ փետրուար 14/27էն սկսեալ Մինչերկրականէն Տարտանել ժամանելիք և կ. Պոլիս չկենալիք նաւերուն նկատմամբ արուած որոշումները Սեւ ծովի ժամանումներուն համար ալ պիտի գործադրուին՝ Գալաթի մաքրանոցին մէջ։ Հետեւաբար Սեւ ծովէն Գալաթ ժամանելիք չոգենաւերու կամ առագաստանաւերու ճամբայ ելած տեղին տուգարելը կա՛մ ցամաքի վրայ և կամ նաւին մէջ պիտի կատարուի՝ նաւապետին փափաքին և օրէնական տրամադրութեանց համաձայն։

— Առողջապահական Խորհուրդին դերնախագահ Ամէտ Միահաթ էֆ. երեկ տրաքին ու առողջապահական գործոց նախարար Թէվֆիկ փաշայի ներկայանալով կարգ մը հրահանգներ ստացաւ։

ԴՈՏԱՆԱՆ. Նախարարութիւնը որոշեց դատաստանի ենթարկել Երզրումի Դերձան գաւառակին նախնական դատարանին անդամ ու հարցքննիչ Իսմայիլ պէյը և նոյն դատարանին նախկին հարցաքննիչի օգնական և հիմա Պայազիտի գաւառին մէջ նոյն պաշտօնը վարող Մէհմէտ էֆ.ն և Տէրսիմի գաւառին նախնական դատարանին անդամ Խաբեր Բահմի և Ցակոբ էֆ.ները՝ իրենց պաշտօնավարութեանը մէջ զեղծումներ գործած ըլլալնուն համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ. Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին մէջ այսօր յանձնաժողով մը պիտի գումարուի՝ ձկնորսութեան, ձկնարանի, սարէի և այլն կանոնագիրները մէկ հատորի մէջ հաւաքելու մասին խորհրդակցելու համար։ Այդ յանձնաժողովին ներկայ պիտի գտնուին Զմիւռնիոյ Տնօրէն Ալի պէյ և Հանրային Պարտքի Վարչութենէն նոյն գործերուն հմուտ պաշտօնեայ մը։

ՄԱՆՍՈՒՐԻՅԻ Մարմարա չոգենաւը, այսօր, կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ազատուի ուղեւորներով։

ԳՈՆԻԱՆԻ դատին ոռոգման աշխատութեանց համար, որոնք մէկ ամիսէն պիտի սկսին, քսան միլիոն ֆր. ծախք պիտի ըլլայ։

ՊԷՅՕՌԱՀԲՈՑ երեւելիներէն Բասիլ էֆ. առաջարկեր է ձեռնտա պաշտօնատանին՝ ձրիաբար նուիրել Բէյօթահիոյ Զալլըճա անուն տեղը կառուցուելիք ապաքինարանին կառուցմանը անհրաժեշտ եղած տաղձները, քարերը և աղիւսները։

ՍԼԵՍԿՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան եւեկարականութեան գործարանին Տնօրէն Բաթի պէյ գումիւզը կարգուեցաւ՝ Սելանիկի ու Իզմիրի քաղաքներուն մէջ եւեկարական լոյս գործածելու համար մեծնշարհ ստացող Ընկերութեանց գործառնութիւններուն վրայ հսկելու նպատակով։ Բաթի պէյ փոխանօրդներ պիտի ունենայ այդ երկու քաղաքներուն մէջ։

ԴՊՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.— Դերմանիոյ դեսպանը յառաջիկայ երկուշաբթի իրիկուն հացկերոյթ մը և յետոյ պարահանդէս մը պիտի տայ։

—Անգլիոյ դեսպանը մօտերս պարահանդէս մը պիտի տայ։

—Աւստրիոյ դեսպանը, այս գիշեր, հացկերոյթ մը և յետոյ պարահանդէս մը պիտի տայ։ Երեք հարիւր հոգի հրաւիրուած են։

ՏԻՊԱՆԻԼ գաւառին նախորդ կառավարիչ Խայրի պէյի ամսական 2,250 դրուշ յատկացուեցաւ՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի Թաշակ։

ՀԱՄԱՁՈՒԱՑԻՆ Անկիւանցին կապերտի աշխատանցին համար Անգլիայէն վարպետ մը ղրկելու մասին պէտք եղածը գրուեցաւ Լոնտոնի օսմ. դեսպանատան։

ԱՐԴԱՀԱՆԻ ՀԱՆԳԻՍՐԸ.— Նախարարաց Խորհուրդին որշմամբ ծանուցուեցաւ անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութեան թէ Արդահանի հանքերուն հանածոներու վաճառման համար, Բ. Դուռնէն առանց արտօնութիւն առնելու, յանձնումի և ուրիշ գործողութիւններ պէտք չէ կատարուին։

ՄԱՐՍՍՕՅԻՆ վերատեսչութեան ծանուցուեցաւ որ մաքսատանց կողմէ կանոնաւոր վիճակագրութիւններ պատրաստուելով ամէն տարի հրատարակուին, ինչ որ մեծապէս օգտակար պիտի ըլլայ։

ԴՈՆԱՆՈՒՆ քառասնօրեայ ժամ հեռուն գտնուած Գարաբունար անուն տեղը հնագիտական խուզարկութիւններ կատարելու համար արտօնութիւն տրուեցաւ անգլիացի Ռամպէլ բրոֆէսէօրին։

ԷՏԻՐՆԷԻ կուսակալութիւնը գրեց ձեռնտա պաշտօնարանին թէ Գալլիպոլիոյ և Արեւելեան Բումելիի մէջ թէև անասնոց դանդաղ տարափոխիկ հիւանդութիւններ գոյութիւն ունին, սակայն սահմանափակ տեղերու մէջ են և ճարակման տեսակէտով կարեւորութիւն չունին։ ուստի նոյն կուսակալութիւնը ուզեց գիտնալ թէ նոյն տեղերէն ժամանելիք անասնոց համար դրուած արգելքը և սահմանուած առողջապահական միջոցները պէ՞տք է շարունակել թէ ոչ։

ԻՆՆԵՒԻՐԻի կուսակալութիւնը ձեռնհաս պաշտօնարանէն 150,000 հատ թթենիի տունկ ուզեց, թթատաններ հատատելով շերամարուծութիւնը աւելի զարգացնելու համար։

ՏԻՍԲՈՊԷՏԻՐԻ քաղաքին մէջ «ալիւք» լամպարներ պիտի գործածուին։ Այդ առթիւ ձեռնհաս պաշտօնարանէն տեղեկութիւն ուզուեցաւ թէ այդ լամպարներուն ամէն մէկը քանի՞ ղրուշով կարելի է Տիարպէքիր փոխադրել։

ԹԷՊԹԱՏԱՐԱՆԱՆ վերատեսչութիւնը նկատելով որ կարգ մը վաճառականներ և տեղանատորներ զանազան անձերու ուղղուած նամակներ մէկ պահարանի մէջ կը դնեն և առանց ամէնուն ծանրութեան ամրողջութեան համար ծախք մը կը հատուցանեն, ինչ որ արգիլուած է, ծանոյց ամէն կողմ որ Թղթատարական պաշտօնեաները այդ մասին երբ կասկած ունենան, նոյն կարգի պահարանները աբերուն բանալ տան և անոնց պարունակած իւրաքանչիւր նամակի համար զատ զատ նամակագրում փակցնեն։

ՐԱԶԱՄԱՐԱՑԻՆ, պաշտօնեներու հանգստեան Թաշակի Անուսկին վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ ելմտական տարին աւարտելու մօտ ըլլալով, ամսաթուակ ատացողներուն համար — հանգստեան կոչուած, անպաշտօն վիճակի մէջ, որը և այրի — քննութիւն պիտի կատարուի և պիտի հատատուի անոնց ողջ ըլլալը և ամսաթուակի իրաւունքի դադրած չըլլալը։ Այդ նպատակով փետրուարի մինչեւ վերջը կերակի օրերը այրերուն յատկացուած է և երեքշաբթի օրերն ալ կիներուն. իսկ ելմտական նոր տարին սկսեալ շաբաթ, կիրակի ու երկուշաբթի օրերը՝ այրերուն և երեքշաբթի, չորեքշաբթի ու հինգշաբթի ալ կիներուն։ Հետեւաբար ամսաթուակի աբերը պատաւոր են որոշեալ օրը ժամ 5էն 10 նոյն սնուսկին ներկայանալ՝ իրենց Օսմանիէ Թէղգերէսիներով, ամսաթուակի Պէրաթներով ու Սէրկինեներով, իրենց ողջ ըլլալը հատատող Իլմսխապէրներով և այլն։

ՏԻՍԻՐՄԷՆ Տիրէն կը գրեն թէ երկու օր տեւող անձրեւներէն Բաղրգալը և Հիսարէն գիւղի գետակները յորդելով արաերը ողողուեր են։ Հեղեղները քիչ տարեր են չոճիները և ընկուզենիները, որոնք նեղ տեղեր թափուելով, ջուրերը լճացեր են։ Այդ պատճառով անցուդարձը մէկ քանի օր դադրեր է։ Տէլիրմէն Տէրէն ալ յորդելով տրտերու, պարտէզներու և ճամբաներու վնասեր է։ Անցեալ օրուան հարաւային արեւմտեան բուռն հովը Իզմիրի մէջ ու շրջականերն ալ բաւական վնաս հասուցեր է։

—Իզմիրի մէջ սիրող անկանոն օդերեւոյթը ելքը, կիրակի օրը օդը բացուեր է գարնան նման և տեղացիները գաշային պտոյտներ կատարեր են։

ՄԱՐԴ ՄԸ ՈՐ ՏԱ ՄԱՏ ՈՒՆԻ. — Գոնիայի Էրէյլին մէջ Քէսդէքօղլը Ա նասդաս անուն երիտասարդ մը, տասնութ տարեկան, վեցական մատ ունի ձեռքերուն և ոտքերուն վրայ։ Վեցերորդ մատերը եղունգ ունին. նաեւ անոնց երկայնութիւնը երեքական սանտիմեդր է և միւս մատերուն պէս գործածելի են։

ԻԷՒՆԳԷՕՑԻ մէջ Շապան անուն պառաւի մը, առջի օրը, տարեանակով վերաւորեց Ալի անուն տասը տարեկան աղայ մը, երբ այս վերջինը օշխարներ կ'արտածէր։ Շապան թէեւ փախաւ, սակայն յետոյ ձերբակալուեցաւ։

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Սդամատ, Միխալ,

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻ ՏՕՆԸ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀԱՅՐԸ ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Տեառընդառաջի տօնը այս առաւ. մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցիներուն մէջ մեծ հանդիսաւորութեամբ տօնուեցաւ. այս առթիւ քարոզիչներ պատարագեցին և քարոզեցին։ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին արարողութիւններուն ներկայ էր Ս. Պատրիարք Հայրը։ Պատարագեց քարոզիչ Տ. Գնել Ծ. վրդ. և Ս. Պատարագը հուսկայն երգուեցաւ տեղւոյն Դպրաց Դասին կողմէ։ Ճաշու գրքէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը բնաբան ուսնեալով «Եւ իբրեւ լցան աւուրք սրբութեան նոցա ըստ օրինացն Մովսիսի, ածին զնա յԵրուսաղեմ յանդիման առնել Տեառն», եւայլն խօսքը՝ Ղուկասի Աւետարանէն, խմաստից քարոզ մը խօսեցաւ. — «Ահա աւետարանական հատուածներ որոնք իրենց մէջ կը խտացնեն Տեառընդառաջի պատմութիւնը։ Հրեական սովորութեան մը համեմատ, և ինչպէս կը պատուիրէր օրէնքը, ամէն կին իր ծննդաբերութենէն ետքը պիտի երթար տաճար և պիտի սրբուէր և Աստուծոյ սեղանին պիտի նուիրէր իր զուլակը. աղքատներ մէկ մէկ զոյգ տատրակ և հարուստներ գառնուկներ կը նուիրէին։ Ասիկա բացարձակ էր. այս օրէնքը պէտք էր ամէն հրեայ գործադրէր։ Եւ Մարիամ ալ իր նորածին Յիսուսը իր հետ ունենալով քառասուն օր վերջը գնաց տաճար, որպէս զի թէ՛ ինք մաքրուի, սրբուի և թէ Աստուծոյ սեղանին նուիրէ իր նորածին Մանուկը. բայց պէտք չկայ ամբողջ այդ պատմութիւնը մէջ բերել. այնչափը ըստ իրր օրինակ և հարցում մը ուղղելու թէ Մարիամ պարտաւորէր օրէնքին հնազանդելու, քանի որ ինք կոյս էր երբ ծնաւ Յիսուսը և պէտք չունէր մաքրութեան։ Իսկ Աստուածորդին, իբրեւ արարիչ տիեզերքի, չէր իմար մարդկային խելքով ծրագրուած օրէնքներու տակ։ Սակայն Մարիամ կ'երթայ տաճար, կը յարգէ սովորութիւնը, կը պահէ օրէնքը։ Մենք ալ այսպէս կ'ընենք. կը հեռուինք Տիրամօր ընթացքին. ընդհակառակը մեզմէ շատեր ինքզինքնին մէկ մէկ գիտնականի բանգէտի կարգ անցուցած, կը կարծեն թէ կրնան եկեղեցական օրէնքները չի պահել, ասոնց՝ այս ինչ ու այն ինչ մասը փոփոխութիւններու ենթարկել։ Աստուծերն է սա՝ որ պէտք է տեսնեն թէ Քրիստոս ու Մարիամ ալ չէին իմար օրէնքին տակ և սակայն օրէնքը կը պահէին։ Անհատ մը չի կրնար ինքզինքը օրէնքէն աղատ զգալ. ինք երբո՛ք չի կրնար անկէ վեր ըլլալ։ Աւետարանի այս օրինակը զեղեցիկ և մեծ սկզբունք մը կը պարզէ թէ՝ մարդ ինչ որ ալ ըլլայ, ինչ դիրքի մէջ որ ալ գտնուի, պարտաւոր է անթերի պահել բոլոր օրէնքները և ասիկա նկատելու է մեծ և առաջին սկզբունք մը մարդկային ընկերականութեան օգտակարութեան տեսակէտով։ Եթէ իւրաքանչիւր օր իր գիտցածին պէս մեկնէ օրէնքը, այն ատեն կը վնասէ նախ իր ընկերին, իր շրջապատին և յետոյ առանց ուղղելու նոյն իսկ ինքզինքին ալ։ Ամէն ոք իր մէջ խրատ մը և սկզբունք մը ունի. այսօրուան տօնէն ալ այս խրատը կրնանք մէկեղ տանիլ թէ՝ առանց այլ եւ այլի պէտք է պահենք օրէնքը և հեռուինք անոր. յիշատակց արժանի խրատ մըն է ասիկա. երբ տօնական օրերու առթիւ հանդէսներ կը կատարենք, գիտնալու ենք թէ միայն հանդէսին արտաքինը պէտք չէ նկատողութեան առնել, այլ թէ հոգեկան մխիթարութիւն մը ու խրատ մըն է որ կրնանք անկէ։» Ն. Ամենապատուութիւնը յետոյ հանգուցեալ Կալատ Պատրիարքի մահուան տարեդարձին առթիւ, յիշատակութիւնը և դրուատիքը ըրաւ հանգուցեալին, որ ազգին եկեղեցական և կրթական գործին բարելաւմանը։ Հանգուցեալ Բաղդիէցի Յովհաննէս Պատրիարք, մականուանուն Կալատ, միակ Պատրիարքն եղած է, ըսաւ, որ կրցած է իր Պատրիարքութեան 25ամեակը տօնել հարիւր Պատրիարքներու շարքին մէջ և վախճանած է Պատրիարքութեան 26րդ տարին։ Երկի տարեդարձն էր (փետրուար 13) այդ յիշատակելի մեծ մարդուն որ 1741ին վարած է Պատրիարքութեան պաշտօնը, Պատրիարքարանին պարտքերէն ազատելու համար։ Ինքն ալ Պատրիարք

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հավանին տակ ապասանող դաղթականներու գնեղման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմակներու արժէքին հարիւրին եօթանասունըհինգը պարգեւներու և ամօրթիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի սոյն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ասոնցմէ 62,500 թիւ պարգեւ ու ամօրթի պիտի չտրուի։ Ինչպէս կ'երեւի տարեւ հրատարակուած յայտարէրն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ դատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմակները զանազան տարբերաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմակին դին նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կարգի բաժնուած է։ Ցիշեալ կատարակարգ տոմակները՝ մէջեղիէն 19 դրուշի հաշուով՝ կէս տոմակներուն դինը 36 դրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 18 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 9 դրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և Կամուրջին գլուխը գանուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմակ գնողներուն հեռաւեալ դեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմակ գնողներուն %ին 8, 2001 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 9. 3001 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնական մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաշուակալին և եւմական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. թիրաժ (Մարտի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.	Բ. թիրաժ (Ապրիլի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.	Գ. թիրաժ (Մայիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.
1	600000	600000	1	300000	300000	1	300000	300000
1	200000	200000	1	100000	100000	1	100000	100000
1	100000	100000	3	40000	120000	3	40000	120000
2	40000	80000	5	20000	100000	5	20000	100000
5	20000	100000	15	10000	150000	15	10000	150000
15	10000	150000	50	4000	200000	50	4000	200000
50	4000	200000	275	400	110000	275	400	110000
275	400	110000	3150	200	630000	3150	200	630000
3150	200	630000	—		—	—		—
—		—	3500		1710001	3500		1710000
3500		2170000						

Դ. թիրաժ (Օգոստոսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.	Ե. թիրաժ (Յունիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.	Զ. թիրաժ (Օգոստոսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.
1	300000	300000	1	300000	300000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
—		—	—		—	—		—
3500		1710000	3500		1710000	3500		1810000

Է. թիրաժ (Սեպտ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.	Ը. թիրաժ (Հոկտեմբ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.	Թ. թիրաժ (Նոյեմբերի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.
1	400000	400000	1	400000	400000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
—		—	—		—	—		—
3500		1810000	3500		1810000	3500		1810000

Ժ. թիրաժ (Դեկեմ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.	ԺԱ. թիրաժ (Յունվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.	ԺԲ. թիրաժ (Փեբրվ.ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմգ.մար.
1	500000	500000	1	600000	600000	1	1200000	1200000
1	200000	200000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	400000	400000
2	40000	80000	2	40000	80000	1	300000	300000
5	20000	100000	5	20000	100000	1	200000	200000
15	10000	150000	15	10000	150000	10	100000	1000000
50	4000	200000	50	4000	200000	20	40000	800000
275	400	110000	275	400	110000	65	20000	1300000
3150	200	630000	3150	200	630000	300	10000	3000000
—		—	—		—	750	4000	3000000
3500		2070000	3500		2170000	1250	800	1000000
						21600	200	4320000
						—		—
						24000		17020000

Հ Ա Ս Ա Ք

	Ոսկին 100ին
Իւ րաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով շրջաբերութեան հանուած երկու հարիւր յիսուն հազար տոմակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

Ծ Ա Խ Ք

	Ոսկին 100ին
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու, Ցանձնատոզովին պատկանող հարիւրին 17ը	8,500,000
Պետիէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Թէմպէքիի Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ու ներդողներուն կը ծանուցուի թէ 1908 փետր. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող 30 թուակիր կարօնին վճարումը, ինչպէս նաեւ միւսնոյն փոխառութեան վերջին յուն. 1/14ի թիրաժին մէջ ամօրթի ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Ղալաթիա, Օմ. Կայս. Պանքայի կիւշներուն կողմէ։ Այդ կարօններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանալ թուակիր պօրտրօներ, պարտաթղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ չրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի անուանկն, Ղալաթիա, վճարուելու համար։ 13—7

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐԻՖԻՆ ՖՈՆՏՍԻՆ ԷՖԷՐՍԻԷՆԻ Պարտաթուղթերուն

Սեղանաւոր Գ. Ռ. Վլասթարի, յառաջիկայ 1908 մարտ 1ի վիճակահանութեան առթիւ, Գրէֆի Ֆոնտսի Էֆէրսիէնի 3% պարզեւաւոր պարտաթուղթերուն ապահովագրութիւնը կը կատարէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարման։ 1886ին չրջաբերութեան հանուած պարտաթուղթերուն իւրաքանչիւրը կ'ապահովագրէ 5 դրուշի՝ ոսկեդրամ, իսկ 1903ինը՝ մէկ դրուշի՝ ոսկեդրամ։ 8—4

ՊԱՆՔ ԴԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
Վ.ՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵՂՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Ադրիանոպոլիս, Դուպնիցէ, Դամասկոս, Կ. Պոլիս (Գալաթիա և Պերա), Մանասթիր, Սկիւտարի եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ԴԸ ՍԱԼՕՆԻՔ յանամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուն որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալօնիք փոքր վճարումներու համար ալ խնայողական մասնուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—11

Khedivial Mail Line

(Քէֆիվիալ Մէյլ Լայն)

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Գալոյ եւ Ադրիանոպոլիոյ միջեւ

Իսմայիլիա շոգենաւը նաւապետ Անաէրլէյ, կիրակի, 1 մարտ 1908 (Ը. Ե.) կէս օրէն ետք ժամը 2ին, Ադրիանոպոլիսէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 25 փետրուար 1907 (Ը Ե) կէս օրէ ետքը, ժամ 4ին պիտի մեկնի Ադրիանոպոլիս, հանդիպելով Իզմիր և Գիրէսոն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻՇ

Սաֆիի շոգենաւը, նաւապետ Ֆինտլէյ, մարտ 7ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպոլը, Տարտանէլ, Միտիլլի Իզմիր, Սաքիզ, Հոռոս, Մէրսին, Բաքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Նաֆա, Բորթ-Սաիտ և Ալեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քառասնին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Գալիա, Վալիտէ Սուլթան խան։

Cie RUSSE Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Փետրուար

Գշ. 12|25 Պիրէն, Ադրիանոպոլիս, մինչ օրէն առալ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բիւն Բոր-Սմիրնա Սուրիոյ նաւահանգիստներ մեկնող շոգենաւին հետ։

Գշ. 12|25 Օսեան ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Երիս-Կալէս, Երիս-Ազով, Օսեան-Բէրսան, Օսեան-Նէքոլայէվ դիմելու շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 13|26 Սէվաստոպոլ ժամը 0ին։

Եշ. 14|27 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Բիւռա, Թրիպոլի, Պէյրութ, Յաֆա, Բոռ-Սաիտ, Ալեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 16|29 Օսեան, ժամը 12ին։ 50—6

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բաժնէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յոգնութիւնը, ճմլում, վերք և. անման դեղ այուցքներու և կոչտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր ստորագրութիւնը։ 18—11

ԲԼԱՔՆԵՐԸ ԵՒ ԹՈՒՂԹԵՐԸ ԺՈՒԿԱՅԻ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՆ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— 1908ի մարտ ամիսը մօտենալուն առթիւ, երբ ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին վճարումը կը կատարուի, Թղթեալ Հաւոյթներու Ընդհ. Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ և շրջակայքերուն մէջ հաստատուած ոգելից ըմպելի ծախողներուն թէ, պարտին փութալու ամսոյ մէջ վճարել իրենց տուրքը և կանոնական արտօնագիրը ստանալ, ոգելից ըմպելիներու կանոնագրին համաձայն։ Ասկէ դատ՝ կը ծանուցուի թէ, նոր կազմակերպութեան և վերոգրեալ կանոնագրին 10րդ յօդուածին վերջին հատուածին համաձայն, պարտին Կ. Պոլսոյ մէջ դիմել ոգելից ըմպելիներու կնիք։ Տեսչութեան և Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնեաներուն՝ Աբեաւագիւղի, Սարբերի, Պէյքօղլի, Սկիւտարի, Գալաթայի, Գումգապուի մէջ, ոգելից ըմպելիի վաճառման արտօնագիրներ ստանալու համար։ Ամէն անոնք որ այդ արտօնագիրը ձեռք չեն բերած յառաջիկայ մարտ 1էն առաջ, և ոգելից ըմպելիի վաճառում կը կատարեն, առանց կանոնական արտօնագրի, փետրուար ամիսը լրանալուն պէս պատժական տրամադրութեանց կ'ենթարկուին, այդ մասին պատրաստուած Օրէնքին համաձայն։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

31/13 փետր. 1908 12—5

Ազդ.— Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հարկատուներուն թէ անհատներու կողմէ պատրաստուած, փակցուած կամ կախուած և կամ տարբեր կերպով հրապարակաւ ցուցադրուած այն ծանուցումները, որոնք թուղթէ ու խաւաքարէ դատ ուրիշ բաներու վրայ գրուած են, Դրոշմաուրքի կանոնագրին Թ. յօդուածին 94րդ թիւին մէջ կանխատեսուած տարեկան տուրքերուն ենթակայ են։ Այդ տուրքին վճարումը, նոյն կանոնագրին 55րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, պէտք է կատարուի իւրաքանչիւր ելմական տարւոյն սկիզբը։ Հետեւաբար՝ հարկատուներուն կը ծանուցուի թէ երկու ամիս պայմանաժամ տրուած է իրենց՝ 1908 մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ ապրիլ 30 (Հ. Տ.)։ Այդ միջոցին հարկատուները պարտին ներկայանալ Ղալաթիա Դրոշմաուրքի գրասենեակը, հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար, որոնք կանխատեսուած են Դրոշմաուրքի կանոնագրին Դ. մասին Դ. գլուխին մէջ։ Այդ պայմանաժամս անցնելէ յետոյ՝ տարեկան դրոշմաուրքը չվճարուած բոլոր ծանուցումները ապօրինի պիտի նկատուին և տուգանք պիտի առնուի իւրաքանչիւր ծանուցումէ, Դրոշմաուրքի կանոնագրին 38րդ յօդուածին համաձայն։ Շեմքութիւն չպատահելու համար՝ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հանրութիւն թէ տարեկան դրոշմաուրքի այն վճարումները որոնք մինչեւ 1908 փետրի վերջը (Հ. Տ.) կամ 1323 ելմական տարւոյն սկիզբը կը կատարուին, մինչեւ նոյն տարւոյն կը վերաբերին, ի՛նչ որ ալ ըլլայ այն թուականը, ուր կատարուած է վերջին վճարումը։ Ուստի չանդրգռողները, ամէն պարագայի մէջ, 1324 ելմական տարւոյն համար նորէն վճարում կատարելու են վերեւ յիշուած պայմանաժամի մէջեցին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

28/10 փետր. 1908 60—9

Ազդ.—1890ի Օսմանիէ 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յելեալ պարտաթուղթերուն 36,դ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին, Ճրագալուլու փողոց, Գալիա, 1908 փետր. 31/13 մարտին։ 20—11

Ազդ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Գալատայի Շերամաբուծական վարժարանին դասընթացքին հետեւիլ փափաքողներուն թէ այդ հաստատութեան բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ 1908 ապրիլ 2/15ին։ Փափաքողները պարտին հետեւեալ պայմանները լրացուցած ըլլալ.—Առնուազն 17 տարեկան ըլլալու են թեկնածուները։ Տարիքի մասին ո՛և է զանցառութիւն չպիտի ըլլայ։ Վարժարան ընդունուելու համար սա նիւթերուն վրայ քննութիւն պիտի կատարուի.— 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրի մէջ խօսուած լեզուներով գրութիւն։ Քննութիւնները թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Մրցման քննութեան համար որոշուած թուականէն առաջ թեկնածուները պարտին իրենց խնդրագիրները յղել Գալատայի Շերամաբուծական վարժարանի Տնօրէնին և բացման օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ բերելով ծննդեան վկայագիր մը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուատի վկայագիր մը

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Յունվ. 22/4 փետր. 1908 20—8

Ազդ.— Դրոշմաուրքի Օրէնքին 9րդ յօդուածին 93րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, ըէջլամ պարունակող օրացոյցները 5 փարա որոշ տուրքի ենթակայ են։ Հետեւաբար՝ Հանր. Պարտքի վարչութիւնը պարտ կը համարի յիշեցնել ապահովագրական, շոգենաւային ընկերութեանց են., ինչպէս նաեւ հրատարակիչներուն և ամէն անոնց որոնք այդպիսի օրացոյցներ իրը ծանուցում կը գործածեն, թէ նոր տարիի առթիւ, կրնան որոշեալ տուրքը վճարել տրամաւոր դրոշմումի միջոցաւ, յիշեալ օրացոյցները ժամանակին ներկայացնելով Ղալաթիա, դրոշմաուրքի գրասենեակը։ Հարկ եղած դրոշմումի ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին հոն, դրոշմաուրքին և հարիւրին 5 գումարի մը յանձնումին փոխարէն։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

14/27 Նոյեմբեր 1907 20—20

Ազդ. — 1881 դեկեմտեր 8/20 թուականի Կայս. Հրամանագրին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին համաձայն, Օսմ. Փոփոխեալ Պարտքի փոխառութեան պարտաթուղթերուն թիւ 37 կարօնները, որոնց պայմանաժամը 1902 մարտ 1/14ին կ'ուարտի, եթէ մինչեւ 1908 մարտ 1/14 չներկայացուին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 14—11

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՄՕՐԹԻՍՄԱՆ

1890ի 4% ֆոնսոլիտ օսմ. փոխառուութեան պարտաթուղթերուն

36րդ թիրաժ 1908 փետր. 1/14ին, որ տեղի ունեցած է 1908 յուն. 31 13 փետր.ին։

1901— 1950	102851—102900
4451— 4500	106951—107000
12901—12950	114451—114500
13401—13450	114551—114600
23801—23850	131951—132000
34651—34700	148751—148800
35801—35850	149201—149250
39851—39900	154951—155000
45751—45800	167401—167450
47851—47900	168101—168150
60751—60800	178751—178800
65601—65650	181501—181550
66801—66850	182651—182700
67351—67400	186301 186350
68251 68300	189351—189400
69501—69550	189401—189450
79451—79500	199451—199500
83001 83050	204451—204500
86751—86800	206851—206900
91251—91300	208201 208250
94201 94250	209501—209550
95501—95550	213001—213050
95651—95700	224201—224250

Ազդ.— Բանսոլիտ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1904 մարտ 1/14ին աւարտող այդ պարտաթուղթերուն թիւ 24 կարօնները, ինչպէս նաեւ 1893 փետրուար 1/14ի վիճակահանութեան մէջ ամօրթի չահած պարտաթուղթերը եթէ մինչեւ յառաջիկայ փետր. 29/13 մարտ չներկայացուին, չեղեալ պիտի համարուին։ 12—6

Կ. Պոլիս, 15 փետրուար 1908

ԳՐԻՖԻՆ ՖՈՆՏՍԻՆ ԷՖԷՐՍԻՆ

3% տակաւուր և պարզեւաւոր սոյն պարտաթուղթերուն, 1886ին և 1893ին շրջաբերութեան հանուած, ամօրթիմանի վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1908 մարտ 1ին։ Այս առթիւ Օսմ. Կայս. Պանքան Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին, Գալատայ իր գործակալութեան և Բերայի իր մասնաճիւղին մէջ կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը, հարիւրին հարիւր վճարուելու (250 ֆրանք) վճռանդներուն դէմ, չափաւոր գին մը փոխարէն 30—13

Ի ԼԱՆ

Շիրքէթը Խայրիէ

Շիրքէթը Խայրիէ վաթօրլարը իլան վիրուտ իսէէրք քէօմիւրին վաթօրտան դախլէթէսի միւտաթէրի միւնդազիլ օլաբիլան վէ եէնիթէն պիլ միւնգաթտաս թալիպիէթ իսէէ գէլլէնճանդանա պինէն թալիպ օլանլարին բազար իրթէսի վէ ըէրէլէնպէ կիւնլէրի տաաթ սէքիզտէն ան պիրէ գաատար շիրքէթը մէկզիւրէ մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ իլէմմէլերի իլան օլունաբ։ Միւսթրիթիք

Ֆի 28 քեանունը սանի 908 15—10

Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւերուն խանուէֆիրութիւնը անուրդով վարձակալութեան պիտի տրուի յառաջիկայ 1908 մարտ 1/14էն սկսեալ, երկու տարուան համար (1324 և 1325)։ Անոնք որ կը փափաքին մասնակցիլ անուրդին, կը հրաւիրուին երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ներկայանալ Շիրքէթի Խայրիէի Վարչութեան։ Վերջնական անուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 փետր. 28 հինգշաբթի օրը (Հ. Տ.)։ 5—5

Զէթ՝ 25000 քիլօ, ռուսական բեւեկնի՝ 2500, անգլիական կաւատի իւղ եփուած՝ 600 քիլօ, անգլիական կաւատան իւղ հում՝ 800 քիլօ, տեղական կըտաւատի իւղ եփուած՝ 250, սպիտակադեղ (իւթիլիէֆ) առաջին տեսակ՝ 8000 քիլօ, սովորական սպիտակադեղ՝ 2500 քիլօ, դեղին ներկ՝ 300 քիլօ, կանաչ ներկ՝ 300։ Սոյն նիւթերուն հաշիւներուն նախնական նուազագոյնը կատարուած ըլլալով՝ վերջնական նուազագոյնը տեղի պիտի ունենայ 1908 փետր. 14/27ին հինգշաբթի օրը, ժամը 10ին (Ը. Թ.) և մինչեւ այն տարին % 5 զեղչ պիտի ընդունուի։

ԺԱՌ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Ժ.

Բաքալէ հաղիւ առեն ունէր փախչելու. տղիւսը տեղը դնելու նեղութիւնը յանձն չառաւ. արդօրէն վար իջաւ և ջրանցքէն անցաւ։ Երբ ուշ հասաւ, աքաղաղները իրենց ուրախ կանչերով կ'աղմնէին զինքը, և երկինքին վրայ լուսաւոր չէր երեւար ալ։ Ամբողջ օրը ծերուկ ոգաբակապանը մառոյ դէմքը տառ ու բերանը չբացաւ։ Կինը, մասհոգութեան մատնուած, քանիցս կրկնեց.

— Ինչ ունիս, Բաքալէ։ Նոր բան մը կայ Միլուի ու Մարիէթի վերաբերեալ։

Բայց պառաւ կինը բերան պատասխան մը ստացաւ.

— Հանդարտ ձգէ՛ զիս։

Բաքալէն տեղեկութիւն չունէր պահուած դանձէն, որուն գաղտնիքը ոգաբակապանէն դատ ոչ ոք գիտէր։ Եւ ոչ իսկ կնոջ մաքէն կ'անցնէր ասանկ բան մը։ Այդ պատճառաւ հայր Բաքալէ աչքին լոյսին պէս կպցուած էր այդ դանձին։ Ոգաբակապանը այնքան վիշտ չպիտի զգար, եթէ երբեք կենդանիները ասուկէին կամ տուն մը փլէր, նոյն իսկ եթէ կինը մեռնէր, որ լաւ տանիկին մէն էր և ամբողջ կեանքին մէջ խնայողութեամբ ապրած էր։ Հայր Բաքալէ բերանը բան ալ չդրաւ։ Տան կամ դաշտերուն մէջ կը պտտէր, առանց չորս դին նայելու. կամ թէ նստարանի մը վրայ նստած կորաքամակ, գլուխը վայրանակ, թեւերը կախած, կը մրմնջէր, Միլուի վրայ խորհելով.

— Թշուառակա՛ն, սինլքա՛ր, ինչ ապուր խառնեցիր։

Յաջորդ օրը հակադեցութիւն մը առալ եկաւ։ Ցեւասառութեան յաղթադէզ վախը, որովհետեւ դանձը պարուսնակող տուփին մէջ նամակներ ալ կային։ Բաքալէ հաղիւ քիչ մը կարդալ գիտէր։ Լաւ չէր յիշեր թէ ինչ կար այդ հին թուղթերուն մէջ, որոնց մէկ քանին տասնչինգ տարի առաջ գրուած էին։ Բայց դիւրաբար թէ նամակները յանախ ասկալի ղէնքեր կը դառնան դատաւորներու ձեռքին մէջ։ Սահմանափակ մտքի տէր և ոգէտ՝ ամէն գիւղացիի պէս, բնազդական կասկածութիւն մը ունէր գրուած բաներու նկատմամբ։ Փոստաբանները, նոտարները, դատաւորները, որոնք գեղացիին թշնամի են, կը տիրեն գրուածքները և շատ սուղի կը նստեցնեն իրենց դիմացինին։ Բաքալէ կը յիշէր թէ իր մեծ հայրը առնօրք դատապարտուած էր սա պատճառաւ որ հակառակորդը կրցած էր նամակ մը երեւան հանել։ Այդ իրողութիւնը, զոր ազգ եղած ասեն լսած էր, իր յիշողութեան մէջ քանդակուած կը մնար, իր կասկածութիւնը ուեղցնելով։

— Հոն նամակները գործիք կ'ընեն, կ'ըսէր գլուխը ձեռքերուն մէջ առած։

«Հոն» ըսելով Բաքալէ կը հասկնար քաղաքը, ուր դատարանը կը գտնուէր։ Ամէնէն աւելի փոստաբաններն և դատաւորներն կը վախնար ան։ Միլուի ձեռքն անցած համբաւաւոր թուղթերը կրնային այդ թշուառականին ձեռքին մէջ գործիք մը ըլլալ կործանման։ Ուրեմն ալ ևս վերջ դատ էին իր կեանքի ուրախութիւնը և հանդարտութիւնը։

Քանի մը օրեր ալ անցան։ Նոր բան մը չպատահեցաւ։ Տակաւ ոգաբակապանին գաղափարները փոխուեցան։ Սկսած էր ալիատիլ։ Հիմա ամէն առենի աւելի աշխատութեան պէտք ունէր։ Պահ մը խորհած էր Միլուի դէմ բողոքել։ Բայց չատ վտանգաւոր էր այդ միջոցը։ Միլուի քով կը գտնուէին համբաւաւոր նամակները։ Մնաց որ՝ պէտք էր բացատրութիւն տալ դանձին և Բաքալէին։ Ամէն ինչ մոռցուած էր։ Ամէն ինչ։ Ամէն ինչ։ Ամէն ինչ։

— Ինչպէս գիտես, գոյները արձանագրել տալուս պատճառաւ չատ մարդ կը տեսնեմ. եթէ ամէնուն երեսը նայիլ հարկ ըլար։

— Զանա՛, յիշել, անպիտա՛ն։ Եւ լաւ կը յիշեմ որ պայուտակը առած առենդ քեզի բան։ «Մնա՛ս բարով, Մարիուս կէս օրէն յետոյ գործ ունիմ մինթէ։» Եւ դուն ալ պատասխանեցիր. «Բէլօի տեղ պիտի աշխատիմ, որ հիւանդ է։»

Շարունակելի

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ